

İsmail Bozkurt

(Larnaka, 1940 -)

Larnaka'ya bağlı Boğaziçi köyünde doğdu. Magosa Namık Kemal Lisesi'ni, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi İdari İlimler Bölümü'nü bitirdi-1962. Toplumlararası çatışmaların 1967 sonbaharında bitmesinden sonra siyasa atıldı, Türk Cemaat Meclisi üyeliği ve başkanlığı yaptı. Üç dönem milletvekilliğinde bulunan Bozkurt, 1985 seçimleri sonucu oluşturulan koalisyon hü-

kümetinde Turizm ve Kültür Bakanlığı yaptı.

Son yıllarda siyasadan çekilmiş olup, 1995 başlarından bu yana Doğu Akdeniz Üniversitesi Kıbrıs Araştırmaları Merkezi'nin başkanlığını yürütmektedir.

Eserleri: *Kızıl Meydan'da Bir Uçak*, Cem Yayınevi, İstanbul, gezi notları; *Yusufçuklar Oldu mu?*, Lefkoşa, 1991, roman; *Mangal*, Lefkoşa, 1995, roman.

Roman:

Yusufçuklar Oldu mu?

(*Yusufçuklar Oldu mu?* 1991,41-49. ss.)

Murat, "Ne içelim? Angila mı, 31 Periskân mı?" diye sordu. Büyük bir asma çardağının altına oturmuşlardı. Tepelerinde iri taneli verigo üzüm salımları yeşil yeşil sallanıyordu. Hafiften kızarmağa başlamışlardı.

"Hükümet partisinin güçlü adamına bak!.. Burada herkes bizi tanıyor. Kaçak içki içmek ayıp değil mi?"

"Ne ayıbı be! Bakanlar, milletvekilleri, yarğışlar, polis müdürleri bile bu işi yapıyor. Ne yani, biz enayi miyiz?"

Kemal bu durumu biliyordu. Lefkoşa'da da birçok yerler, kaçak içki servis ediyorlardı. Yapılan basitti. Kaçak içki, viski şişesine dolduruluyor, masaya öyle getiriliyordu. Birçok üst düzey görevlisinin de kaçak Rum içkisi içtiği, olağan bir şeymiş gibi halk arasında anlatılıyordu.

"Biliyorsun ki ben rakıdan başka içki içmem" dedi Kemal.

"Rakıyı da ben hiç içmem. Neyse Anglia ya da Periskân içersem hem huzursuz olacaksın, hem de söyleneceksin. Ben viski içeyim, sen de rakı. Burhan da rakıcıdır. O da rakı içer."

Murat, bir şişe viski, bir şişe raja, bol meze istedi. "Cikla, diçi, pulya da var mı?" diye sordu.

"Derin dondurucuda var. Beklerseniz olur" dedi garson. Severseniz turşusu da var."

"Sen bize turşusundan hemen getir. Diğerlerini de derin dondurucudan çıkar. Nasıl olsa zamanımız bol."

Garson çabucak donattı masayı. Murat'ın burarlarda iyi tanındığı belli idi.

Masaya viski ve rakı şişesi, soğuk su, buz ve mezeler geldi. Mezeler arasında beyaz peynirden

fasulya piyazı, kara zeytinden çakısteze, yoğurttan cacığa, humustan tahına, pancardan gabbar turşusuna, dilimlenmiş turşu yumurtadan domates ve salatalığa, tavuk söğüşten beyin ve dil söğüş, patates salatasından karışık salataya kadar her şey vardı. Üç ayrı tabak içinde turşu cikla, diçi ve pulya da geldi.

"Kebab falan da isteyecek misiniz?" diye sordu garson. "Fırın kebabı da var."

"Bak" dedi Murat garsona: "Bize ne varsa getireceksin. Ortaya bolca fırın kebabı getir. Ciğer ve uykuluk kavur. Sonunda şiş kebabı, seftali kebabı ve karışık ızgara da yap. Yalnız bir arkadaşımız daha gelecek. Bu bakımdan servise başla, ama yavaş yavaş. Hepsi birden gelmesin. Ha!.. Pide içinde bize hellim ve pastırma kebabı getirmeyi de unutma!"

"Onlar zaten normal serviste var" diye yanıtladı garson.

Kemal, "Bu kadar şeyi kim yiyecek?" diye sordu.

Murat: "Merak etme, yeriz. Yemediğimiz kalsın." Bardaklarını tokuşturdular ve ilk içkilerini içtiler.

"Burası ilginç bir yer. Daha doğrusu bu yörenin lokantaları böyle. Genellikle kuş türleri servis ediyorlar. Özellikle kışın çok çeşitleri olur. Gavcar mantarı, kuşkonmaz, yumurta otu ve benzeri şeyler de verirler" diye bilgi vermeye başladı Murat.

Burhan, bir saat geçmeden onlara katıldı. Parti toplantısı epeyce tartışmalı geçmişti. Toplantıda, Demokratik Birlik ve ilgili gelişmeler, hükümetin uyguladığı ekonomik politikalarla baskılar ve son-

baharda yapılacak büyük Kurultayla ilgili sorunlar görüşülmüştü.

Kemal'le kucaklaştılar. Burhan da Murat gibi oldukça kısa boylu idi. Murat'ın tıknazlığına karşın zayıftı. Başında çok az saç kalmıştı. Murat'ın esmerliğine karşın ak bir teni vardı, ilk anda olgun bir kişi izlenimini veriyordu. Kahverengi bir pantolon, krem rengi kısa kollu bir gömlek giyiyordu. Ayaklarındaki ayakkabılar kara idi.

"Nerdesin Kemal, görüşemiyoruz bir türlü!" diye sitem etti.

Olgun görünüşüne ters olarak ince, tiz bir sesle konuşuyordu.

"Ne yapalım, olmuyor, Burhan. Bir yol tutmuş gidiyoruz işte."

Burhan, Murat'la tokalaştı.

Murat, "Nerdesin düzeni değiştirecek olan adam?" diye takılarak karşıladı Burhan'ı.

"Vay senin düzenini de... Yaktınız toplumu..." diyerek oturdu Burhan.

"Herhalde rakı içersin?" diye sordu Murat..

"Sorulur mu?"

Garson hemen Burhan'a da tabak, çatal-bıçak, rakı kadehi, su bardağı getirdi.

Bardağına rakı koydular. Üstüne su ve buz ekledi.

"Haydi şerefe!" dedi Murat. "Epeyce oldu bir araya gelmeyeli."

Rakıları çektiler.

"Epeyce acıkmışım" diyerek atıştırmaya başladı Burhan.

"Ha şöyle!.. Kendi karnını doyurmaya bak da diğer açları bir tarafa bırak!"

Burhan, "Yahu masadakilerle bir ordu doyar. Yazık değil mi? Bu kadan savurganlık olmaz mı?"

Burhan tutumlu bir kişi idi. Murat, bu tutumluğunu her zaman pintilik olarak niteleyerek Burhan'ı kızdırdı. Yine aynı şeyi yapmak istedi: "Biz senin gibi liraya on düğüm atanlardan değiliz oğlum!"

Burhan bu kez kızmadı. İşi şakaya vurdu: "Sen de neredeyse 'anımıza renga bile almadığımızı' söyleyeceksin" diye karşılık verdi ve konuşmasını sürdürdü:

"Neyse boşver. Bu akşam seninle tartışmak istemiyorum. Kaç zamandır ilk kez üçümüz bir araya geldik. Ha, sahi nasıl oldu bu iş?" Burhan, bunları söyleyerek yanıt bekler gibi Kemal'e baktı.

Kemal'den önce Murat atıldı: "Kemal'in bazı sorunları var. Bizimle dertleşmek istemiş. Ben de en iyi dertleşme içki masasında olur diye düşündüm."

"İyi etmişsin" dedi Burhan. Kemal'e döndü: "Ne gibi sorunların var Kemal?"

Kemal yutkundu. Nasıl başlayacağını bilemiyordu.

Murat yine atıldı: "Hiç sorma, Ayşe Kemal'i terk etmiş."

Burhan: "Niye?"

Kemal yine hemen yanıt vermedi.

Murat üsteledi: "Anlatsana yahu Kemal!"

Kemal istemeye istemeye sabahki olayı anlattı. Burhan da Murat gibi, Kemal ile Ayşe arasında yıllardır süren geçimsizliği biliyordu.

Burhan: "Doğrusunu istersen Kemal, Ayşe iyi bile dayanmış. Onun gibi bir kadını bu kadar ezmeni doğrusu sana yakıştıramıyordum. Kaç kez söyledim sana. Savaş ortamında serseri bir mermi gelip kızını bulmuşsa, Ayşe'nin bunda suçu ne? Bu olaya dayanarak Ayşe'yi ezdin hep. İnsanlık değil bu! Canın sıkılacak ama yeniden söyleyeyim: Senin derdin başka. Nilüfer'i unutmadın, acını Ayşe'den çıkarıyorsun!"

Murat güldü:

"Ne gülüyorsun! Önemli ve yaşamsal bir konu var ortada", dedi Burhan.

Murat: "Niçin güldüğümü söyleyeyim. Kemal'e hemen hemen aynı şeyleri söyledik. Anlayacağın seninle aynı düşüncede ve aynı cep-hedeyiz. Onun için güldüm."

Burhan da güldü.

"Yalnız bu kadar değil!"

"Ne demek istiyorsun?" diye sordu Burhan.

"Senin anlayacağın" dedi Murat, "Kemal bugün darbe üstüne darbe yedi. Görevden de alındı."

Burhan bu kez kakhaha ile güldü, hem de uzun uzun. Sonunda konuştu: "Bak buna şaşmadım. Şimdiye kadar böyle bir şeyin olmaması olağandışı idi çünkü..?"

Burhan konuşmasını sürdürdü. "Bak Kemal, seninle kaç kez konuştuk. Sen bir kamu görevlisi olarak görevini yaptın. Ama bu iktidara hizmet etmek zuldür. Kendini düşün. Sen bu toplumun direniş savaşında üstüne düşen her görevi yaparak ünlenmiş, bulunduğu kamu görevlerinde de her zaman başarı kazanmış birisin. Ne oldu? Bir günde seni harcadılar. Niçin? Çünkü sen onlardan biri olmadın. Tarafsız olman bile onlara yetmedi. Çünkü onların defterinde artık tek bir şey var: Kendilerinden yana olanlar ve olmayanlar. Onlardan ansan sorun yok. Onlardan değilsen eğer, bu toplumda sana yaşam hakkı tanımazlar. Bunun için Devlet olanaklarını, devletin gücünü kullanırlar. Adamına göre yıldırma yöntemleri vardır. Kimine baskı yaparlar, kimini gözdağı ile korkuturlar, kimisini başka türlü korkuturlar. Bunlar da olmazsa çıkar sağlarlar, ya da çıkar sözü verirler. Direneni

işinden ederler, işsizi işe almazlar, eşdeğer sorunu olanın sorununu çözmezler, telefon isteyeneye telefon vermezler. Kısacası kendilerinden olmayanı canından bezdirmek için her çareye başvururlar.

"Bak size bir örnek vereyim: Bize servis eden garson var ya, onu çok iyi tanıyorum. Bu çocuk 8-10 yıldır her turizm sezonunda Salamis Bay otelinde çalışıyordu. Şimdi çalışmıyor. Neden? Çünkü kendisinden hükümet partisine üye olmasını istediler. Olmadı diye işe almadılar. Oysa ki bu kadar yıl çalışmış biri olarak kadroya gireceklerin başında geliyordu.

"Başka bir örnek vereyim: Bu oturduğumuz gazinonun mutfağında çalışan bir kadıncağız var. O da aynı durumda. Altmışına yaklaşan, bakacak çocukları olan bu dul kadından bile partilerine üye olmasını istediler. Kadın reddettiği için işsiz kaldı. Her ikisi de uzun süre işsiz kaldıktan sonra burada iş buldular, ancak bu işten aldıkları ücret daha düşüktür, üstelik hiçbir güvenceleri yoktur. Sigortasızdırlar.

"Direnemeyip de istemeden partisinden istifa eden ve hükümet partisine girmiş olan kişiler de var. Bunlar işlerini korudular. Ama insanlık onurları da ayaklar altına alındı. Böylesine onuru incinmiş kişilerden toplum ne bekleyebilir artık?

"Değişik bir örnek daha vereyim: Hemen dibimizden geçen bu Karpas Yolu üzerindeki tüm arsalarla topraklar sessiz sedasız, gizlice dağıtıldı. Dağıtıldı da bu toprakların bağlı olduğu Yeni Boğaziçi köylülerinden bir tekine bile, bir tek arsa verilmedi, ilâç olsun diye derler ya, örnek olsun diye bile, bir tek Yeni Boğaziçili bu dağıtımdan yararlandırılmadı. Niçin? Çünkü bu insanlar hiçbir seçimde onlara oy vermedi. Ama beyimiz Murat bile dört arsa almış buralardan!"

Murat gülererek karşıladi Burhan'ın sözlerini: "Senin gibi enayi mi olmalıydık? Becerdik aldık işte. Becer de nasıl becerirsen becer. Hem sana söyleyeyim mi? Başa kim gelse aynı şeyleri yapacak."

Burhan acı acı gülümsedi: "Ne desek boş. Senin felsefen bu. Her zaman söylersin 'altında kalanın boynu kopsun' diye. Sen arsaları almışsın ama zavallı köylüler altta kalıp boyunları kopmuş, umurunda mı?"

Kemal'e döndü: "Bu konuları Murat'la konuşmanın anlamı yok, Kemal. Sana diyeceğim şu: Seni görevden aldılar diye hiç üzülmeye, tersine sevin. Bu adamlar seni kendilerinden görmedilerse onur duyman gerek!"

Kemal, Burhan'ın söylediklerini dikkatle dinledi. Bunlar, ilk kez duyduğu şeyler değildi. Kaç kez kardeşi Mustafa da benzer şeyleri söylemişti. Kendisinin de yaşadığı olaylardı bunlar.

Kemal, şimdiye kadar görevlerinde vicdan rahatsızlığı duymamıştı. Her zaman Devletten yana olmuş bir kişi idi. Devletten önce toplumun öz örgütü olarak TMT vardı, o zaman da ondan yana idi. Günlük politika ile hiç ilgilenmemişti. Tüm yaptığı, görevlerinin gereklerini yerine getirmektir. Kendisine ters gelen işler de vardı. Örneğin ülkenin temel sorunu çözüme ulaşmamışken, toplumun davası sürüp giderken bir sürü partiler kurup kavga ermenin, kendisine göre anlamı yoktu. Ancak, Devleti yönetenlerin çok büyük hatalar, haksızlıklar yaptıklarını; hırsızların, namussuzların ve zamanında toplumun direniş savaşıma ters düşenlerin, direnişten kaçanların el üstünde tutulduklarını, buna karşın toplumun direnişi uğruna yaşamlarını ortaya koyanların 'tu kaka' edildiğini gördükçe; düşüncesinin hatalı olduğunu anlamaya başlamıştı. Son zamanlarda bu düşüncesi giderek açıklık kazanıyordu.

Kemal, Bakanlıkta başına gelen bazı olayları anımsadı. Bakanı kaç kez onu karşıt partililerin işini yaptığı için uyarmıştı. Kemal, bu uyanlara karşın doğru bildiği yoldu yürümüştü.

Bir de Başbakanın bir sözü çok etkilemişti Kemal'i: "Biz, bizden olmayanları ve bize karşı olanları affetmeyiz." demişti Başbakan.

"Eğer dediyse, acınacak bir durumdayız demektir" diye düşündü Kemal.

Kemal dalmış gitmişti.

Burhan'ı sabırla dinleyen Murat ise sert bir çıkış yaptı:

"Kemal'i de sana benzeteceksin. Ne yani, sen karşıt partide yer aldın, milletvekili seçildin de ne oldu? Züğürtülükten kurtuldun mu ki şimdi de Kemal'i aynı yöne yönlendiriyorsun?"

"Benim kimseyi yönlendirdiğim yok" dedi Burhan. "Ne var ki Kemal dürüst biri. Haksızlıklara dayanmaz. Haksızlıklarınıza karşı olmasından da doğal şey olamaz. Kemal, her şeye senin gibi kişisel çıkar açısından bakamaz."

"Ne dersin de biz milliyetçiyiz! Halk bizi bırakmaz."

"Nesiniz, ne?"

"Milliyetçiyiz!"

"Güldürme beni. Milliyetçilik kim, siz kim? Millici değil, lillicisiniz siz, lillici!.."

Erenköy işini anımsatacaktı, boş verdi.

"Şunu söyleyeyim" diye sürdürdü Burhan, "senin partin Kıbrıs Türkünün direnişinden kaçmış, hatta bu direnişe karşı çıkmış, Rumla işbirliği yapmış, toplumuna ihanet etmiş olanların sığınağı olmuştur. Gerisi martaval!"

Murat oralı değildi; yahut da etkilendiğini göstermek istemedi:

"Sen ne dersen de arkadaşım; güçlü biziz, yöneten de biziz. Unutma ki her doğan bebek bizim partili olarak doğmaktadır." Son sözleri alaylı bir anlatımla söylemişti. Burhan gözlerini Murat'ın gözlerine dikti:

"İşte gerçek durumumuzu gösterecek bir kanıt. Böyle bir sözü söyleyebilen bir başbakanın nasıl bir kafa taşıdığının kanıtı. Ama kuzum, sen gerçekten buna inanıyor musun?"

Kemal, Burhanla Murat'ın konuşmasını cankulağı ile dinliyordu.

Murat güldü. Alaylı alaylı:

"inanana da!"

"Senden ciddiye beklemek hata zaten. Yine sululaştın."

"Ulan Burhan! Sen de buluttan nem kaparsın hemen. Siktir et yahu! Ben seninle değil, bu sözü söyleyen Başbakanla dalga geçiyorum."

